

मित्राय वरुणाय मित्रवरुणदेवताद्वयेण वर्तमानाय । जगतां हितकारिणे । वृ-
णोति वरुणः । स्वरश्मिभिर्जगदावृण्वते । चक्षसे चष्टे इति चक्षास्तस्मै । चनु-
ष्मते द्रष्टे इत्यर्थः ॥ यदायमर्थः । मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे सर्वजगतो द्रष्टे मित्रा-
वरुणशब्देन सर्वे जगल्लक्ष्यते । तथा महो महसे तेजोवृषाय सुपां सुलुगिति
[पा० ७.१.३१.] विभक्तिलोपः । देवाय द्योतमानाय । तथा द्वेरेदृशे द्वेरे वर्तमानः
प्राणिभिर्दृश्यत इति द्वेरेदृक् तस्मै । यद्वा द्वेरे पश्यतीति द्वेरेदृक् । देवजाताय दे-
वाद्यद्योतमानात्परमात्मनो ज्ञायतेऽसौ देवजातस्तस्मै । देवानुग्रहाय ज्ञातो देव-
जात इति वा । ज्ञाता देवा यस्मात्स देवजात इति वा । वाहिताग्न्यादिष्विति
[पा० २.२.३७.] ज्ञातशब्दस्य परनिपातः । केतवे प्रज्ञावृषाय विज्ञानधनाय । के-
तुरिति प्रज्ञानाम [निघ० ३.१.] । दिवः पुत्राय द्युलोकस्य पुत्रवत्प्रियाय । द्युलो-
काद्भिः सूर्यो ज्ञायते । दिवः पुरु त्रायते स इति दिवस्पुत्रः (३६.) । दिवः पालकायेति
वा । एवंविधाय सूर्याय तदृतं सत्यमवश्यफलप्रदज्योतिष्टोमवृषं कर्म हे ऋत्विजः
ग्रूयं सपर्यतानुष्ठानेन सपर्यो कुरुत । सपर्यतिः परिचरणकर्मा [निघ० ३.५.] । सू-
र्यार्थं यज्ञं कुरुतेत्यर्थः । यद्वा तदृतं सूर्यवृषं सत्यं ब्रह्म सपर्यत परिचरत । किं च
शंसत शंस स्तुतौ सूर्यप्रीत्यर्थं स्तुतिं कुरुत । शस्त्राणि पठतेत्यर्थः । यागानुष्ठाने
तस्यावश्यकत्वादित्यर्थः ॥ ३५ ॥

- a. वरुणस्योत्तम्भनमसि । b. वरुणस्य स्कम्भसर्जनी स्थः ।
c. वरुणस्यऽऋतसदन्यसि । d. वरुणस्यऽऋतसदनमसि ।
e. वरुणस्यऽऋतसदनमासीद् ॥ ३६ ॥

का० [७.१.२५.] समीपेऽन उपस्थाप्योत्तम्भनेनोपस्तभाति वरुणस्योत्तम्भन-
मितीति । पञ्च यज्ञेषु वारुणानि । हे काष्ठ त्वं वरुणस्योत्तम्भनमसि वस्त्रवद्धस्य
सोमस्योन्नमनं भवसि न तु शकटस्येत्यर्थः । उत्तम्यते शकटमुखाग्रमुन्नतत्वेन स्था-
प्यते यस्मिन्काष्ठे तत्काष्ठमुत्तम्भनम् । का० [७.१.२६.] शम्ये (३७.) चोद्धृति व-
रुणस्य स्कम्भसर्जनी स्थ इतीति । शकटयुगे बद्धयोर्वलीवर्दयोर्गलवर्द्धिर्भागे का-
ष्ठनिर्मिते शम्ये (३७.) स्थाप्येते । ताभ्यां वृषयोरितस्ततो गमनं निवार्यते ततस्ते